

Uppdrag för studie- och yrkesvägledning inom Arbetsmarknadsförvaltningen

Syfte med studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledning inom Arbetsmarknadsförvaltningen syftar till att stödja presumtiva studerande att göra väl underbyggda yrkes- och utbildningsval samt att underlätta för framtida egen försörjning.

Med väl underbyggda utbildningsval menas att:

- val av utbildning har skett med utgångspunkt i individens behov och med hänsyn till rådande arbetsmarknad
- utbildningsvägen är den kortaste utifrån individens mål med sina studier
- det finns goda förutsättningar för individen att fullfölja sina studier. Hänsyn tas till såväl individens egna förutsättningar samt de som skapas inom studie- och yrkesvägledning och på skolan.

Vuxenutbildningscentrum och Jobbtorg Stockholm har i uppdrag att erbjuda studie- och yrkesvägledning *inför* studier och framtida yrkesval. När individen är i studier övergår det huvudsakliga ansvaret till skolan, i enlighet med förvaltningens avtal med utbildningsanordnare samt andra skolformers ansvar. Det ligger dock på alla parter att samverka för att göra övergången så bra som möjligt för individen.

Denna beskrivning av uppdraget för studie- och yrkesvägledning är inte avgränsad till studie- och yrkesvägledare. Andra professioner bidrar till att uppfylla uppdraget, t.ex. inom det uppsökande arbetet.

Lagstiftning och budget sätter ramarna

All den studie- och yrkesvägledning som ges inom Arbetsmarknadsförvaltningen ska utgå från skolväsendets bestämmelser om studie- och yrkesvägledning, och i aktuella fall från socialtjänstlag.

Förvaltningens uppdrag utgår därmed från formuleringar kring studie- och yrkesvägledning som finns i skollagen (2010:800) samt

i förordning (2011:1108) om vuxenutbildning. Men även Läroplanen för vuxenutbildningen och Skolverkets allmänna råd om arbetet med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) är i viss utsträckning juridiskt styrande och påverkar således arbetet.

Skolväsendets bestämmelser kring vägledning inför studier har en övergripande intention som handlar om att personer, särskilt de med stora utbildningsbehov, ska motiveras till att ta del av utbildning. De ska ges tillräcklig information för kunna göra väl underbyggda val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. För det arbetet är studie- och yrkesvägledare en nödvändig kompetens.

Mer konkret innebär bestämmelserna att vi i förvaltningen behöver ha ett arbete för att *söka upp* individer som har rätt till sfi, utbildning på grundläggande nivå respektive särskild utbildning på grundläggande nivå och *motivera* dem till att studera.

För de med ett något mindre utbildningsbehov, som har rätt att studera på gymnasial nivå, ska förvaltningen *informera* om att det finns möjlighet att studera på gymnasial nivå. Vi ska också *aktivt verka* för att dessa individer påbörjar studier.

Förvaltningen ska därtill säkerställa att de individer som har rätt till sfi, utbildning på grundläggande nivå eller särskild utbildning på grundläggande nivå, som avser påbörja utbildning också *erbjuds* vägledning.

Socialtjänstlagen

Förvaltningens studie- och yrkesvägledning som ges på Jobbtorg Stockholm lutar sig även mot Socialtjänstlagens (2001:453) skrivningar om kommunens ansvar att främja individers (med försörjningsstöd) aktiva deltagande i samhällslivet och underlätta för framtida egen försörjning.

Stockholm stads budget

I stadens budget formuleras vilka uppdrag och målgrupper, utöver lagstiftningen, som studie- och yrkesvägledning ska fokusera på. Dessa konkretiseras i nämndens verksamhetsplan och kan variera från år till år.

Individuell studieplan

I skolbestämmelserna finns också krav på att upprätta individuella studieplaner (ISP) för varje elev inom kommunal vuxenutbildning. I

samband med att den upprättas ska eleven erbjudas studie- och yrkesvägledning. ISP:en är ett viktigt verktyg för att dokumentera och föra över kunskap kring elevers utbildningsmål och planerade väg mot målet. Här kan också information om särskilda förutsättningar, behov eller annan viktig information som kommit fram under vägledningen inför studier överföras och följa med eleven även under studierna. Studieplanen är inte tänkt att innehålla information om elevens personliga eller ekonomiska förhållanden.

Lag om samhällsorientering

I enlighet med lag om samhällsorientering (2013:156) ska förvaltningen arbeta för att utrikesfödda personer som har rätt till och behov av samhällsorientering, söks upp och motiveras till den insatsen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Regelverken (socialtjänstlagen och skollagen) ställer krav på att förvaltningen ska arbeta med systematiskt kvalitetsarbete och att verksamheten ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studie- och yrkesvägledning inom områdena vuxenutbildning och kommunala arbetsmarknadsinsatser, är samtidigt relativt utforskade fält.

Eftersom kunskapen är begränsad inom området ställer det extra stora krav på förvaltningen att kontinuerligt och systematiskt utvärdera och utveckla syv-verksamheten. Förvaltningen behöver ta vara på och vidareutveckla egen beprövad erfarenhet inom de områden som syv-uppdraget berör. Det arbetet behöver göras över enhetsgränserna.

Principer för studie- och yrkesvägledning inom AMF

Individen får sitt behov av vägledning i en verksamhet
Förvaltningens medarbetare ska, så långt det är möjligt, tillgodose individens behov av studie- och yrkesvägledning där den kommer i kontakt med förvaltningen. Vi undviker att hänvisa individer mellan verksamheter. Detta innebär att samtliga studie- och yrkesvägledare ska kunna genomföra merparten av vägledningsprocessen, inklusive studieplanering. Den studieplanering som kräver specialistkunskap, som slutbetyg/gymnasieexamen, står Vuxenutbildningscentrum för.

Tre nivåer av studie- och yrkesvägledning

Förvaltningens studie- och yrkesvägledning delas in i tre nivåer utifrån målgruppernas behov:

1. *Informera* vägledning vänder sig till personer som i huvudsak kan vara självgående i sin valprocess om rätt information finns tillgänglig.
2. *Orientera* vägledning bygger vidare på den informera vägledningen men vänder sig till personer som behöver ett visst stöd i sin valprocess.
3. *Fördjupa* vägledning vänder sig till personer som står längre från studier och arbete, och som har ett mer omfattande behov av vägledningsinsatser.

Medveten användning av resurserna

Behovet av studie- och yrkesvägledning är stort hos våra målgrupper. Alla medarbetare bär ett ansvar för att bidra till verksamhetsutveckling och god användning av befintliga resurser så att fler presumtiva studerande får det stöd de behöver. Det kan handla om förbättrade digitala tjänster, utökat kollegialt lärande och att gå över till gruppvägledning i större utsträckning.

I de fall resurserna för studie- och yrkesvägledning är mindre än efterfrågan behöver prioriteringar göras. Högst prioritet har målgrupper som är prioriterade i lag och i budget. För målgrupper som inte är prioriterade i lag eller budget ska prioritet ges till individer med bättre förutsättningar/som står närmare studier än övriga. Det kan handla om att minska antalet samtal för målgrupper med lägre prioritet alternativt hänvisa till andra insatser. En bedömning av förutsättningar tar hänsyn till:

- Person: exempelvis intresse/motivation, förmåga, hälsa och ålder.
- Omkringliggande faktorer: exempelvis ekonomi (förutsättningar för finansiering under studier), boende och andra, konkurrerande, åtaganden i livet.

Båda avdelningarna bidrar till uppsökande uppdrag

Uppsökande uppdrag är inte likställigt med studie- och yrkesvägledning men det finns många beröringspunkter. Ett av syftena med uppsökande verksamhet är rekrytering till studier. Dessutom finns lagkrav på att förvaltningen ska nå och motivera individer till utbildning (se bilaga).

Uppsökande uppdrag genomförs av flera yrkesgrupper hos Jobbtorg Stockholm via exempelvis: Uppsök 20-29, kommunala aktivitetsansvaret (KAA), Romsk inkludering och Kvinnor utanför arbetsmarknaden. Det genomförs via Vuxenutbildningscentrum genom utbildning/informationsinsats till personal inom Arbetsförmedlingen och stadsdelsförvaltningar, reklamkampanjer, deltagande på mässor etc.

Jobbtorg Stockholms ansvar

Jobbtorg Stockholm erbjuder studie- och yrkesvägledning till individer där studier kan vara en insats på vägen till etablering på arbetsmarknaden. Ansvaret innefattar hela kedjan av vägledningsprocessen inklusive studieplanering (med undantag för den planering som kräver specialistkunskap till exempel slutbetyg/gymnasieexamen).

Jobbtorg Stockholm har gemensamma processer och arbetssätt för studie- och yrkesvägledningen som främjar likvärdig service och tillgång och ett effektivt resursutnyttjande över staden. Det ska fortfarande finnas utrymme för lokala anpassningar utifrån målgruppers och stadsdelars behov. Studie- och yrkesvägledningen ska vara en naturlig del av arbetet med Supported Employment.

Jobbtorg Stockholm är huvudansvarig för förvaltningens uppsökande arbete i enlighet med uppdrag i stadens budget. Medarbetare inom de uppsökande verksamheterna har även kunskap om vilka målgrupper som ska rekryteras och motiveras till utbildning enligt skollag och lag om samhällsorientering (se bilaga). I förekommande fall hänvisas individer till rätt verksamhet för vägledning/ansökan till studier.

Jobbtorg Stockholm har ett förvaltningsövergripande ansvar för att utveckla kanaler och metoder för den fördjupade vägledningen och för uppsökande arbete. I ansvaret ingår att tillgängliggöra metoder och kunskap för Vuxenutbildningscentrum.

Vuxenutbildningscentrums ansvar

Vuxenutbildningscentrum erbjuder personer aktuella för komvux tillgång till studie- och yrkesvägledning så att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesval kan tillgodoses.

- Tillsammans med Lärvox säkerställer man att elever aktuella för komvux som särskild utbildning får sina behov av vägledning tillgodosedda.

I samverkan med Jobbtorg Stockholm, stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen, Arbetsförmedlingen, branscher etc bidrar verksamheten till att nå ut med information om vuxenutbildningen och därigenom rekrytera till vuxenutbildningen, för personer prioriterade i lag.

Vuxenutbildningscentrum har ett förvaltningsövergripande ansvar för att utveckla kanaler och verktyg inom den informerande och orienterande vägledningen. I ansvaret ingår att tillgängliggöra metoder och kunskap för Jobbtorg Stockholm.

Vuxenutbildningscentrum har specialistkunskap inom studieplanering och tillgängliggör den kunskapen för kollegor inom Jobbtorg.

Huvudkontorets ansvar

På huvudkontoret finns uppdraget att samordna eventuella avdelningsövergripande processer och underlätta samverkan mellan avdelningarna.

Här ska man också, i samarbete med verksamheten, initiera och stödja utvecklingsarbete inom vägledningsfrågor, omvärldsbevaka samt planera för nya vägledningssuppdrag.

Tillsammans med HR-staben samordnas arbetet med förvaltningens kompetensförsörjning av studie- och yrkesvägledarna.

Bilaga: Lagstiftning som reglerar studie- och yrkesvägledning och uppsökande uppdrag inom Arbetsmarknadsförvaltningen

Skollagen (2010:800) om tillgång till studie- och yrkesvägledning

Individer i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. (kap 2, 29§)

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå eller särskild utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning. (kap 20, 10 a §)

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning i svenska för invandrare erbjuds studie- och yrkesvägledning. (kap 20, 30§)

Socialtjänstlagen (2001:453)

Enligt Socialtjänstlagen kan kommunen ”begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.”

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses... ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. (kap 4, 4§)

Kommunens skyldighet att söka upp och motivera

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning. (Skollagen kap 20, 10§)

aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.
(Skollagen kap 20, 17§)

När det gäller den som enligt 31 § andra stycket har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare är det den kommun där han eller hon stadigvarande arbetar som är skyldig att se till att utbildningen erbjuds honom eller henne. (Skollagen kap 20, 28§)

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen. (Skollagen kap 20, 29§)

Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen. (Lag om samhällsorientering (2013:156, 5§)

Till kommunens uppdrag hör att... genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden (Socialtjänstlagen kap 3, 1§)

Utöver ovanstående bestämmelser finns krav i speciallagstiftningar om kommunala aktivitetsansvaret och studiestartsstöd med mera.

Individuella studieplaner

Hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna.
(Skollagen, kap 20, 8§)

Ur förordning om vuxenutbildning (2011:1108)

Hemkommunen ansvarar för att en individuell studieplan upprättas för varje elev.

I 20 kap. 8 § i Skollagen (2010:800) anges att den individuella studieplanen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna. Omfattningen av studierna ska anges i verksamhetspoäng när det gäller kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och gymnasial nivå.

Om utbildningsmålet för en elev i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå är en gymnasieexamen, ska det i planen anges vilket program inom gymnasieskolan som utbildningen huvudsakligen

motsvarar. Vidare ska i förekommande fall målen för individuella kurser framgå av planen.

Den individuella studieplanen ska utarbetas i samverkan med eleven. Eleven ska i samband med utarbetandet erbjudas studie- och yrkesvägledning. I vägledningen ska det ingå information om möjligheter till fortsatta studier, arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov samt studieekonomiska förutsättningar. Planen ska upprättas i nära anslutning till antagningen och ska vid behov revideras. (Förordning om vuxenutbildning, 2 kap. 16§)

Läroplan för vuxenutbildning (Lvux12)

Läroplanen beskriver vuxenutbildningens uppdrag och värdegrund samt vilka mål och riktlinjer som styr den. Läroplanen omfattar också den studie- och yrkesvägledning som ges in anslutning till vuxenutbildningen.